

LỚP LƯƠNG CƯ

■ Lớp Lưỡng cư bao gồm những động vật như ếch, nhái, ngoé, chẫu, cóc... có đời sống vừa ở nước, vừa ở cạn.

Bài 35

ẾCH ĐỒNG

I - ĐỜI SỐNG

■ Ếch sống ở những nơi ẩm ướt, gần bờ nước (ao, đầm nước...). Chúng thường đi kiếm mồi vào ban đêm. Mồi là sâu bọ, cua, cá con, giun, ốc... Ếch ẩn trong hang qua mùa đông (hiện tượng trú đông). Ếch là động vật biến nhiệt.

II - CẤU TẠO NGOÀI VÀ DI CHUYỂN

▼ – Hãy quan sát hình dạng, cấu tạo ngoài (hình 35.1) và cách di chuyển của ếch trong lồng nuôi (hình. 35.2).

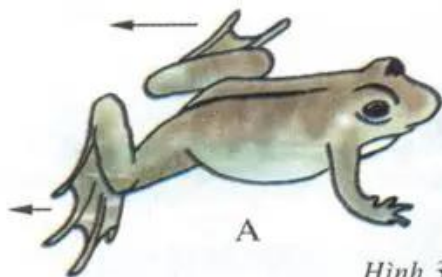
– Thả ếch vào nước trong bể kính, hãy quan sát cách di chuyển trong nước của ếch (hình. 35.3).

Hình 35.1. Hình dạng ngoài của ếch đồng

Hình 35.2. Các động tác di chuyển trên cạn khi nhảy

A

B

Hình 35.3. Ếch di chuyển trong nước

A – Ếch đang bơi ; B – Ếch lộ mắt và mũi khỏi mặt nước.

– Dựa vào kết quả quan sát hình 35.1, 35.2 và 35.3 để hoàn chỉnh bảng sau bằng đánh dấu (✓) vào ô trống trong bảng cho phù hợp.

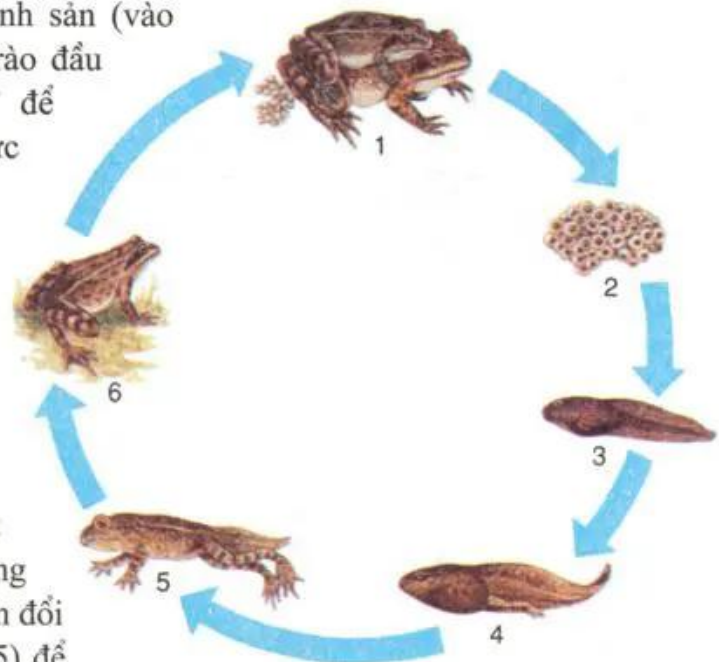
Bảng. Các đặc điểm thích nghi với đời sống của ếch

Đặc điểm hình dạng và cấu tạo ngoài	Thích nghi với đời sống	
	Ở nước	Ở cạn
Đầu dẹp, nhọn, khớp với thân thành một khối thuôn nhọn về phía trước		
Mắt và lỗ mũi nằm ở vị trí cao trên đầu		
Da trần, phủ chất nhầy và ẩm, dễ thấm khí		
Mắt có mi giữ nước mắt do tuyến lệ tiết ra, tai có màng nhĩ, mũi thông khoang miệng		
Chi năm phần có ngón chia đốt, linh hoạt		
Các chi sau có màng bơi căng giữa các ngón (giống chân vịt)		

III - SINH SẢN VÀ PHÁT TRIỂN

■ Ếch trưởng thành, đến mùa sinh sản (vào cuối xuân, sau những trận mưa rào đầu hạ) ếch đực kêu “gọi ếch cái” để “ghép đôi”. Ếch cái cõng ếch đực trên lưng, ếch đực ôm ngang ếch cái và tìm đến bờ nước để đẻ.

Ếch cái đẻ đến đâu, ếch đực ngồi trên tưới tinh đến đó. Sự thụ tinh xảy ra bên ngoài cơ thể nên được gọi là sự thụ tinh ngoài (1). Trứng tập trung thành từng đám trong chất nhầy (2) nổi trên mặt nước, trứng phát triển, nở thành nòng nọc (3). Trải qua một quá trình biến đổi phức tạp qua nhiều giai đoạn (4, 5) để trở thành ếch con (6) (hình 35.4).

Hình 35.4. Sự phát triển có biến thái ở ếch

Ếch đồng thuộc lớp Lưỡng cư, có những đặc điểm thích nghi với đời sống vừa ở cạn vừa ở nước. Chúng di chuyển trên cạn nhờ bốn chi có ngón, thở bằng phổi và qua lớp da ẩm, mắt có mí, tai có màng nhĩ, song vẫn còn mang nhiều đặc điểm thích nghi với đời sống ở nước : đầu dẹp nhọn khớp với thân thành một khối rẽ nước khi bơi, chi sau có màng bơi ; da tiết chất nhầy làm giảm ma sát khi bơi. Ếch vẫn là động vật biến nhiệt. Ếch đẻ trứng và thụ tinh ngoài, phát triển có biến thái.

Câu hỏi ?

1. Nêu những đặc điểm cấu tạo ngoài của ếch thích nghi với đời sống ở nước.
2. Nêu những đặc điểm cấu tạo ngoài chứng tỏ ếch cũng thích nghi với đời sống ở cạn.
3. Hãy giải thích vì sao ếch thường sống ở nơi ẩm ướt, gần bờ nước và bắt mồi về đêm ?
4. Trình bày sự sinh sản và phát triển có biến thái ở ếch.